

Medkulturni čezmejni modul – dopnilo Evropskemu jezikovnemu listovniku 15+

Neva Šečerov

Zreče, 17. november 2007

Zavod Republike Slovenije za šolstvo >50 let

KLJUČNI POJMI

- KULTURA (LASTNA/TUJA)
- MEDKULTURNO ZAVEDANJE
- MEDKULTURNA ZMOŽNOST
- MEDKULTURNA KOMUNIKACIJA

LASTNA/TUJA KULTURA

- KULTURA NI ENOVITA IN ZAKLJUČENA CELOTA
- ZNOTRAJ ENEGA NARODA SO RAZLIKE V IDENTITETAH POSAMEZNIKA
- POJEM KULTURA SE ZATO BOLJ KOT NA NEKO DEŽELO ALI NAROD NANAŠA NA DOLOČENO SKUPNOST, KI SI SVET IN RESNIČNOST INTERPRETIRA NA PODLAGI SKUPNIH USTALJENIH VZORCEV

MEDKULTURNO ZAVEDANJE

- Pouk tujega jezika ne moremo pojmovati zgolj kot stik med dvema kulturama, temveč kot uzaveščanje:
 - podobnosti in razlik med različnimi kulturami
 - pomena in vloge kultur(e) pri učenju tujega jezika in izobraževanju posameznika
- Pri spoznavanju tujih kultur nujno naletimo na stereotipne in klišejske predstave, ki so kolektivno ali individualno pogojene, in jih je težko odpraviti; cilj pouka je ravno v tem, da raziščemo vzroke in vloge teh predstav, ter jih pri dijakih uzavestimo, hkrati pa jih učimo kritičnega vrednotenja vplivov in pojavov drugih kultur

(povzeto po Grosman 2004)

MEDKULTURNA ZMOŽNOST/KOMPETENCA

- **Deklarativno znanje** (poznavanje jezika in kulture)
- **Znati biti** (vzpostavitev in ohranjanje odnosa do lastne in tuje kulture)
- **Zmožnost “učiti se učiti”** (razviti nov sistem interpretiranja drugačnih kulturnih pomenov, simbolov, svetovnih nazorov in navad)
- **Znati ravnati** (zmožnost uspešne uporabe vseh zgoraj naštetih področij (znanje, stališča, načine interpretacije) v medkulturnih stikih)

(povzeto po Byram 1997)

IZHODIŠČA MEDKULTURNE ZMOŽNOSTI

VLOGA IN POMEN RAZVIJANJA MEDKULTURNE ZMOŽNOSTI V UČNEM PROCESU:

- razvijanje medkulture zavesti, kar pomeni uzaveščanje lastne kulturne identitete in kritično vrednotenje pojavov in vlog drugih kultur
- vzgoja za strpnost in sprejemanje drugačnosti
- razvijanje zmožnosti za uspešno sporazumevanje v večkulturni stvarnosti (samostojen, “*odgovoren*” **sporočevalec/govorec/pisec** in **bralec/poslušalec**)
- spodbujanje večjezičnosti

SE ODRAŽAJO V ...

- učnih **ciljih**, npr. vzgoja za medsebojno razumevanje in spoštovanje razlik
- učnem **kontekstu**, ki ga ustvarimo z medkulturnimi temami ali kulturnimi izmenjavami
- učnem **procesu**, kjer razvijamo medkulturno zavest in zmožnost medkulturnega sporazumevanja

V DEJAVNOSTIH ...

- pred/med/po medkulturni izmenjavi
- ob organizaciji kulturnega dneva, projektnega tedna, pri ogledu filmske/gledališke predstave
- pri obravnavi umetnostnih besedil v tujem jeziku, življenjepisa znane osebnosti (npr. anekdota), pri predstavitvi umetniških in drugih stvaritev (npr. izumov)
- pri obravnavi različnih neumetnostnih besedil na temo zemljepisnih, zgodovinskih, značilnosti in značilnosti naravne in kulturne dediščine
- ki temeljijo na izvirnih gradivih (vozni red, načrt mesta, vstopnica za kino, besedilo popevk, vremenska napoved, jedilni list itd.)
- pri obravnavi aktualnih in za učence zanimivih dogodkov
- pri razvijanju sporazumevalnih strategij
- pri razvijanju jezikovne zmožnosti
- pri (samo)vrednotenju doseženih učnih dosežkov (znanje/vedenje, zmožnosti in odnos do tuje kulture)

MEDKULTURNA KOMUNIKACIJA

- Že sam pouk je kraj za medkulturno sporazumevanje in priložnost za medkulturno učenje, če dijaki prihajajo iz različnih kulturnih okolij
- Dijak **pri vseh predmetih** ne le zgolj pri pouku tujega jezika razvija zmožnosti in pridobiva znanja, ki odlikujejo uspešnega medkulturnega govorca/pisca/sporočevalca
- Učitelji se morajo med seboj povezovati: na podlagi izbire **medkulturnih vsebin** (tem), opredelijo ustrezne **medpredmetne povezave, dejavnosti in tehnike poučevanja**, s pomočjo katerih bodo pri dijakih postopno razvijali zmožnost medkulturnega sporazumevanja

MEDKULTURNA KOMUNIKACIJA

Dijak navezuje medkulturne stike:

- **znotraj svoje kulture:** upoštevanje kulturnih in jezikovnih raznolikosti znotraj oddelka, šole, kraja, države; izvajanje projektov v okviru razreda ali v sodelovanju z drugimi oddelki
- **izven svoje kulture:** medkulturna izmenjava, opravljanje delovne prakse, izleti v tujini, šolsko partnerstvo in dopisovanje s tujimi vrstniki, stiki s tujimi kulturami s pomočjo različnih medijev, sodelovanje s pripadniki različnih kultur

MEDKULTURNA KOMUNIKACIJA

Pri pripravi na medkulturne stike dijaka spodbujamo k zavedanju:

- socioloških dejavnikov (skupine, podskupine, kulturna identiteta)
- psihološkega vpliva (vedenjski vzorci, prepričanja in verovanja)
- pomena konteksta (prostor in čas, norme in zakonitosti komunikacije)
- kulturoloških modelov, ki jih dijak zaznava na področju temeljnih vrednot lastnega in tujega naroda ali jezikovne skupnosti:
 - govornice telesa, uporabe predmetov (npr. oblačila, vizitka, darila),
 - jezika (naslavljanje, slogovna/zvrstna zaznamovanost in drugi jezikovni vidiki),
 - načini sporočanja (ob predstavitvi, telefonskemu pogovoru, sprejemu/poslovitvi itd.)
- raznolikosti jezikovnih sistemov na ravni besed, stalnih besednih zvez, pregovorov itd.

SESTAVINE MEDKULTURNEGA MODULA “CROMO”

**(I) del: raziskovanje medkulturnih izkušenj:
odziv na medkulturno izkušnjo z izražanjem
občutij in stališč do drugačnosti**

**(II) del: kritično razmišljanje o lastni in tuji
kulturi, razvijanje strpnega odnosa do tuje
kulture, spreminjanje stališč**

**(III) del: vrednotenje napredka pri razvijanju
medkulturne zmožnosti, razvijanje zmožnosti
in veščin pri soočanju s tujo kulturo**

ZGLEDI

- *Zgled načrtovanja medkulturnega sklopa*

- *Vidiki medkulturne zmožnosti*